

בלק (72)

וַיֵּרָא בָּלֶק בֶּן צְפּוֹר (כב,ב)

שראה שעמדה לו חמה למשה (בעל הטורים)

מדוע התיירא בלק מנס זה של עמידת חמה למשה (תענית כ), יותר מכל האותות והמופתים שעשה ה' לבני ישראל בצאתם ממצרים. ברם אמרו חז"ל: וא-ל זועם בכל יום, וכמה זעמו של הקב"ה, רגע אחד, ואין כל בריה יכולה לכוון אותה שעה חוץ מבלעם הרשע, דכתיב ביה "יודע דעת עליון", שהיה יודע לכוון אותה שעה שהקב"ה כועס בה. ואימת רתח, בשעה שהחמה זורחת וכל מלכי מזרח ומערב משתחווים לחמה מיד כועס הקב"ה (ברכות ז). א"כ מכיון שכל כוחו של בלעם היה בידועו לכוון את רגע הזריחה, שעת זעמו של הקב"ה, לכן כאשר ראה בלק כי יש בכוחו של משה רבינו להעמיד חמה, נתיירא שמא יעמיד את החמה ושוב לא יוכל בלעם לכוון את רגע הזריחה ולקללם.

אדמו"ר מסאטמר

וַיִּגְדַּל מִוֶּאֱבָב מִפְּנֵי הָעָם מֵאֵד פִּי רַב הוּא (כב, ג)

לכאורה צריך היה לומר "כי רבים הם", מדוע נקט הכתוב לשון יחיד "פִּי רַב הוּא". כך יש לפרש: רבותינו אומרים כי לו היו ישראל בחבורה ובאהבה יחד, אין כל אומה ולשון יכולה לשלוט בהם. והמשילו זאת (ילקוט"ש דברים תתקמ) לחבילה של קנים, שאם מפרדים כל קנה לעצמו יכולים לשבור כל קנה בנקל, אבל אם כל הקנים אגודים יחדיו אי אפשר לשבור אפילו אחד מהם. והנה מצינו כי כל אימת שנקטה התורה כלפי ישראל בלשון יחיד, משמעות הדבר שהם נמצאים באחדות, וכמו שפירש רש"י על הפסוק (שמות יט, ב) "ויחן שם ישראל נגד ההר" "ויחן" לשון יחיד, ללמדנו כי היו "כאיש אחד בלב אחד". לפיכך אומרת התורה: "וַיִּגְדַּל מִוֶּאֱבָב מִפְּנֵי הָעָם", וכל כך למה? "פִּי רַב הוּא", אף שהם "רבים" מ"מ הם מאוחדים כאיש אחד בלב אחד, לכן אין כל אומה ולשון שולטת בהם.

ישמח משה

צווי ה' רצון ה'

לֹא אוֹכַל לְעֵבֵר אֶת פִּי ה' אֱלֹהֵי (כב, יח)

בלעם אומר: אינני יכול לעבור על צווי ה', ממש צדיק גדול!! אבל כתוב בספרים שכונתו לומר: נגד צווי ה' אני לא יכול לעשות, אבל נגד רצון ה', כן. אם אין צווי מפורש, גם אם זה נגד ה', אני יכול לעשות כרצוני. בדרשות הר"ן מובא: מה היה קורה אם בעקידה היה

אברהם אבינו אומר להקב"ה: רבונו של עולם, הבקשה שלך, "והעלהו שם לעולה" הוא נסיון קשה מנשוא, אינני יכול לעמוד בה. האם במקרה זה היה אברהם אבינו עובר על צווי ה' "הר"ן אומר שלא. ומדוע? כי כתוב "קח נא", לשון בקשה ולא לשון צווי. אלא שלאברהם אבינו לא היה הבדל בין רצון ה' לצווי ה'. אם ה' רוצה, חייבים לקיים את רצונו מכיון שידע שרצון ה' הוא שיעלה את בנו לעולה, לכן עמד בנסיון בגבורה. אך בלעם אמר שהוא איננו מחוייב לקיים את רצון ה' אלא רק את צווי ה', כל עוד אין צווי, הוא חופשי לעשות רצונו.

יחי ראובן

חובת ההתבוננות

וַיִּפְתַּח יְהוָה אֶת פִּי הָאֶתוֹן (כב, כח)

כתב "רבינו בחיי", היה ראוי בלעם שיתמה בפלא הגדול הזה של דבור האתון, ושירעש מן הנס המיוחד והמבהיל את כל ההולכים עמו בדרך, והיה לו לחשוב ולהתבונן, כי מאת ה' היתה זאת, לסכל עצתו ולהשיב חכמתו אחור, אבל מתוך אכזריותו ורוע טבעו, ומרוב חפצו ללכת לקלל את ישראל לקח הענין בדרך תמות, ולכך השיב כאדם שמדבר עם חבירו כי התעללת בי.

הקשה רבי ישראל סלנטר זצ"ל, הן עינינו הרואות שאנשים המתעסקים בקבורה, אינם בהכרח בעלי מדרגות גבוהות ביראת שמים, על אף שאחת מהעצות לאדם להכניע את יצרו, היא להזכיר לו יום המיתה? והשיב על פי יסוד זה של בלעם עם אתונו, שלמרות הנס הגלוי שניצב למול עיניו בפתיחת פי האתון, לא התעורר לחזור בו מעצתו הרעה, והמשיך בדרכו לקלל את ישראל, וביאר, שאדם שאינו מתבונן במה שרואה לנגד עיניו, נשאר באותה דרגה, ולא יצליח להתקדם בסולם העולה בית ה'.

להחענן בחענונים

הֲן עַם כְּלָבִיא יָקוּם וְכֹאֲרֵי יִתְנַשֵּׂא (כג, כד)

כתוב במגילה רות (א, טז) "ותאמר רות... כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין", שלכאורה במלות אל אשר תלכי אלך כבר נכלל באשר תליני אלין, שאם אמנם תלך עימה בכל מקום, בוודאי גם תלין עמה? יש ליישב על פי הא דאיתא ב"דברי יחזקאל" (תהלים סג, ז) "אם זכרתך על יצועי באשמורת אהגה בך", ומביא בשם הרה"ק רב מאיר מפרמישלאן זצ"ל שהשולחן ערוך או"ח מתחיל, יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת

הלכה: נשיאת תפילין בתיק. שאלה: נפוץ כהיום תיקים מיוחדים לנשיאת תפילין, יש אשר נוטלים את התיק ביד, ויש אשר תולים את התיק על כתפם, האם יש בזה משום בזיון להתפילין, שנושאים אותם כמשא ולא בדרך כבוד בחיקו. **תשובה:** בש"ך (יו"ד סימן רפב סק"ה) העתיק מסקנת הב"ח, דשלא במקום סכנה לא שרי לטלטל אפילו שאר ספרים אלא בחיקו כנגד לבו, והיכא דאפשר להחמיר בכבוד תורה עדיף. ולדבריו, פשוט דיש להחמיר להחזיק את התפילין דוקא בחיקו כנגד לבו. אבל למעשה נפסק בשו"ע (או"ח סימן מ סעיף א), דאסור לתלות תפילין בין בבתיים בין ברצועות, אבל מותר לתלותן בכיסן, ולא מצאנו בפוסקים שהחמירו בזה כחומרת הב"ח, עיין מג"א (סק"א) שו"ע הרב (סעיף ב) משנ"ב (סק"ג) ערוך השלחן (סעיף א) שכתבו דבס"ת יש להחמיר בכל גוונא, אבל תפילין ושאר ספרים מותר להניחם בכיס ולתלותן, עיי"ש. [ואולי הטעם שלא החמירו כהב"ח, דהב"ח מיירי בלא כיס המיוחד, ולכן נראה יותר כבזיון, משא"כ כשנושאן בכיס].

שו"ת "גם אני אודך"

פתגם: גם השעה הקשה ביותר היא לא יותר מ-60 דקות

ספר "שמחלה"

חקירה: תפילין: ג' צדדים: מצווה שיניחן כל היום, או אפילו לשעה מועטת, או שישתדל להניחן ככל שבידו. (מונח אשר שמוח כד-א, ב: ככל שבידו, אחרונים המובאים בו- כל היום או שעה מועטת)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מנהג אבותינו: בסעודת נישואין הגישו אל השולחן מנות דגים בלי מזלגות. היה שם יהודי, שלא הורגל מעודו לאכול בלי מזלג, פנה אל המסובים ושאל: היכן המזלג? ענו לו בקצרה: מנהג אבותינו בידינו.

ספר "חד וחלק" חלק ג'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לזיווג טוב לשלמה בן אסתר. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

בוראו, וכתב הרמ"א, ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, ולכאורה קשה, דהלא המחבר מדבר מענין קימה בבוקר, ולמה הביא כאן הרמ"א מענין שכיבה בלילה. אלא כוונת הרמ"א דדווקא אם כשישכב על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, אז יוכל להתגבר כארי לעבודת השי"ת. וזהו שנרמז בפסוק: **"אם זכרתך על יצועי"**, אז **"באשמורת אהגה בך"**. והנה ידוע שעבודת השי"ת נקראת הליכה, כי על כן נקרא אדם הולך משום שהולך מחיל אל חיל וממדרגה למדרגה בעבודת קונו, וזהו מה שאמר רות לנעמי **"אל אשר תלכי אלך"**, שאלך בעבודת ה' אתך בכל מדרגה ומדרגה, והיאך אקיים זאת, ע"י **"באשר תליני אליך"**, היינו שכבר בהליכה לישון אהיה באותה מדרגה שאת תלכי לישון, כי עבודת היום תלויה באיך שהאדם הולך לישון עכ"ל.

וזה יש להעמיס במקרא דידן, **"הן עם פלביא יקום וכארי יתנשא"**, שמה יעשה האדם להיות זוכה לקום כלביא ולהתגבר כארי לעבודת השי"ת היינו ע"י **"לא ישכב עד יאכל טרף"**, וכפירוש רש"י דקאי על קריאת שמע על המיטה, והיינו שיקרא ק"ש ויאמר שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, ובכוונה שהקב"ה מושל בשמים ובארץ, אז בוודאי ישים ע"כ אל לבו לפני מי הוא שוכב כדברי הרמ"א. ובבוקר יכול לקום ולהתנשא כארי לעבודת הבורא יתברך.

להתענין באהבתך

כשאדם נופל נפקחות עיניו

ונאם הנָּבֵר שְׁתֵּם הָעֵינַן.....נִפְל וְגַלְוֵי עֵינַיִם (כד, ג-ד)

בדרך כלל כשהאדם **"על הסוס"**, כשהשעה משחקת לו, והוא מצליח והכל טוב, הוא אמנם אומר **"בעזרת ה' ו"אם ירצה ה' "**, כי הוא הרי דתי...אבל הוא די סומך על עזרת עצמו, ומתכוונן לעשות דברים כפי שהוא עצמו ירצה. הוא לא באמת **"רואה"** את הקב"ה. לא מספיק חש ויודע שהכל מאת הבורא יתברך. ורק הבורא הוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות. לעומת זאת, בעת צרה, חלילה, כשההצלחה מפנה עורף, וקשה ואי אפשר כבר.....אז פתאום נזכר האדם שיש בורא לעולם, ורק הוא יכול להושיע.

הדבר נרמז כאן בפסוק: **"נאם הנָּבֵר"**, כשהוא גבר, כשהכל מצליח לו שהוא חש עוצמתי, אזי **"שתם העיני"**, הוא שתום עין, אינו רואה את הקב"ה כלל, אבל **"נפל"**, כשהוא נופל, ומודע לאזלת ידו ולחוסר היכולת שלו, אז **"גלוי עינים"** פתאום עיניו פקוחות להבחין באמת, לראות שהקב"ה מנהיג את עולם, והכל רק מאיתו יתברך.

ומתוך האור בשם "האדמו"ר מסדיגורא"

